

Schuschniggova vlada skuša potlačiti nacijske aktivnosti

Kancelar odredil mobilizacijo armade, da prepreči puč. Avstrijska obmejna straža ojačena. Nove nacijske demonstracije na Dunaju in drugih avstrijskih mestih. Schuschniggov govor, v katerem je izjavil, da mora Avstrija ostati neodvisna država, razkačil Hitlerja

DUNAJ, 28. febr. — Kancelar Schuschnigg je pobral rokavico, katero so mu vrgli avstrijski naciisti, in njihovi zavetniki v Nemčiji, in začel s čiščenjem na Stajerskem. Poročila iz Gradca, glavnega mesta Stajerske in drugega največjega mesta v Avstriji, pravijo, da so naciisti namenili okupirati javna poslopja, strmooglavitno deželno vlado, odedeniti Stajersko od Avstrije, združiti se z Nemčijo in uprizoriti pohod na Dunaj, toda avstrijska armada je prej udarila. Ko so se naciisti vzbudili včeraj zjutraj, jih je čakalo razočaranje. Vojaške čete, med temi enote graške garnizije in trije bataljoni infanterije, ki so dospeli z Dunaja, so zastražili javna poslopja, na cestah pa so se pokazali oklopni avtomobili. Več oddelkov infanterije je zasedlo vse v Gradcu vodilne ceste, da preprečijo pohod kmetov iz podeželskih krajev v mesto. Nekaj nacijskih grup, ki so se bližale mestu, so vojaške straže in orožniki pogoltnili nazaj.

Strahniški so pojasnili kmetom, da pričakovanega nacijskega puča ne bo in jim svetovali, naj se vrnejo. Kmetje so vzeli nasvet na znanje in s tem so bile bitke v okolici Gradca preprečene.

Dunaj, 26. febr. — Kancelar Kurt Schuschnigg je sinoči odredil mobilizacijo armade, ker se je pojavila nevarnost nacijskih demonstracij in izgrede. Mobilizacija pomeni, da je kancelar pripravljen na vse eventualnosti in da hoče vzdržati mir z vojaško silo, ako bi policija odpovedala pokoroščino.

Izvedelo se je, da je kancelar poslal več vojaških oddelkov v kraje ob nemški meji, da ojačajo stražo in preprečijo članom Avstrijske legije, nacijskim, ki so pobegnili v Nemčijo, vrnitev v Avstrijo. Ta in drugi ukrepi, ki jih je uveljavila avstrijska vlada, so dokaz, da je Schuschnigg v resnici pripravljen braniti neodvisnost Avstrije. Njegov govor po radiu, v katerem je dejal, da bo napel vse sile, da ohrani neodvisnost Avstrije, ni bil prazna gesta.

Vsa znamenja kažejo, da se avstrijski naciisti pripravljajo na provokacije v upanju, da jih bo nemški diktator Hitler podprl z novim ultimatom. Možnost, da je kancelar dobil tajne instrukcije od Mussolinija, naj še nadalje zatira nacijske aktivnosti, ni izključena. Vsa okrožnica, ki jo tajno širijo avstrijski naciisti in v kateri pravijo, da ne morejo zaupati Mussoliniju, potrjuje to možnost.

Dunaj, 26. febr. — Takoj po govoru kancelarja Schuschnigga, v katerem je izjavil, da mora Avstrija ostati neodvisna, in svari, da njegova vlada ne bo tolerirala nelegalnih nacijskih aktivnosti, so izbruhnili nemiri na Dunaju in drugih avstrijskih mestih. V glavnem delu mesta so naciisti uprizorili demonstracije in kričali: "Heil Hitler!" ter "Eno pleme, ena država!"

Več nacijskih grup je invadiralo židovsko četrt, kjer so se spopadle s člani domovinske fronte, vladne stranke. V bitko je posegla policija in razpršila pretepeče.

V Gradcu, Stajerska, so naciisti pozvali župana, naj razobesi na (Dolje na 3. strani.)

Pariz mora pretrgati zvezo z Moskvo

Nova nacijska kampa-nja proti židom

Berlin, 26. febr. — Nacijski tisk poziva Francijo, naj sledi zgledu angleške vlade, ki se je izrekla za kooperacijo z nemškimi naciisti in italijanskimi fašisti in revidirala svojo zunanjo politiko. Preklicati mora vojaško zvezo s Sovjetsko unjo.

"Francija mora izbirati med Londonom in Moskvo," piše nacijski tisk. "Odlučiti se mora takoj, ali bo sledila angleški vladi ali sovjetski, premierju Chamberlainu, ki se je izrekel za zvezo med Anglijo, Francijo, Nemčijo in Italijo, ali Stalinu."

Nacijsko časopisje odprto priznava, da bo Hitler napel vse sile, da z drobi zvezo med Francijo in sovjetsko Rusijo. Zdej, ko se je Anglija odločila za sodelovanje s fašističnimi diktatorji, ima Hitler več upanja, da doseže ta cilj. Hitler očividno igra zvito igro v evropski diplomaciji in pripravljene je časno odložiti načrt glede dominacije Češko-slovaške, da z drobi zvezo med Francijo in Rusijo.

Iz Hitlerjevega govora, ki ga je imel v Monakovem ob priliki osemnajste obletnice ustanovitve nacijske stranke, je bilo razumeti, da bo vztrajal pri svoji zahtevi, da mora Nemčija dobiti nazaj kolonije, katere je izgubila v svetovni vojni. V tem govoru je diktator tudi naznanil novo kampanjo proti "židovskim agitatorjem, ki širijo lažnjive vesti o položaju v Nemčiji."

Moskva poslala nov protest japonski vladi

Tokio, 26. febr. — Japonski zunanji urad je naznanil, da je prejel nov protest iz Moskve zaradi zasege ruskega parnika Kuznetsova v Hakodatu, japonskemu pristanišču, in aretacije kapitana ter članov njegove posadke. Parnik je bil zasežen zadnji torek na obtožbo, da je kršil odredbo o militariistični protekciji. Japonski uradni krogi so takoj sklicali konferenco iz bojazni, da se bo Rusija maščevala in zasegla japonske parnike, ki vzdržujejo plovo med japonskimi pristanišči in Vladivostokom.

Poljska obljubila podporo Nemčiji

Berlin, 26. febr. — Hermann Wilhelm Goering, nemški letalski minister, je po povratku iz Varšave, kjer je imel razgovore s člani poljske vlade, izjavil, da je dobil zagotovilo, da Poljska zdaj bolj cení prijateljstvo z Nemčijo kot kdaj prej. Ona amata, da je bila os Berlin-Rim ojačena z resignacijo angleškega zunanjega ministra Edena. Poljska bo še nadalje izvajala politiko, da se prijateljska zveza med njo, Nemčijo in Italijo še bolj utrdi.

Francija sklene kupčijo z Italijo?

Chautempsova vlada dobila zaupnico

Pariz, 26. febr. — Izgledi kažejo, da bo Francija sledila zgledu angleške vlade in sklenila kupčijo z Mussolinijem in morda tudi s Hitlerjem. Zunanji minister Yvon Delbos je že namignil, da bo Francija osvojila stališče, kakršnega je zavzel angleški premier Chamberlain, da se izogne izolaciji, katere ji preti kot posledica revizije angleške zunanje politike.

Ministrski predsednik Camille Chautemps je pozval voditelje političnih strank, naj formirajo koalicijsko vlado, v kateri bodo vse stranke reprezentirane, da Francija dobi kabinet narodne enotnosti, kar pa so odklonili. Chautemps je argumentiral, da bi tak kabinet imel več uspeha pri reševanju resnih zunanjih problemov, toda odgovor voditeljev političnih strank je pokazal, da se bodo praske med njimi nadaljevale.

Sodba je, da se je Chautempsov prestiž povečal. Dokaz je bil podan pozneje, ko je državna zbornica odobrila premirje načrt glede kolektivnih industrijskih pogodb s 422 proti 108 glasovom. Te pogodbe naj bi izboljšale odnose med delavci in delodajalci.

rodnem domu iz mu odnesli \$2500 v gotovini. Košinj je ta denar malo prej prinesel iz banke za menjavo čekov delavcem. V gostilni je bilo ob času ropa okrog 30 maših ljudi, toda banditi so jih vse pogoltni v kot in dobro stražili, dokler niso odnesli pet.

S slavnosti v smrt
Irwin, Pa. — Pavel Zupančič je pred kruškimi slavil svoj 75. rojstni dan, drugega dne je pa bil še mrtev. Doma je bil iz Vrtača pri Kolovratu.

Smrtina kosa v New Yorku
New York. — Pred dnevi je umrla Mary Hribar, roj. Zupanc, stara 33 let. Zapuška moža in dva otroka.

Nov grob v Californiji
Oakland, Cal. — Zadnje dni je umrla Amalija Černe, stara 69 let in rojena v Žužemberku na Dolenjskem. Tu je živela čez 30 let.

JAPONCI NAPADLI KITAJSKO LETALSKO BAZO

Trideset kitajskih letal sestreljenih v bitki v zraku

VIHARNA SEJA JAPONSKO ZBORNICE

Sanghaj, 26. febr. — Japonci poročajo, da so zadali težak udarec Kitajcem v navalu na kitajsko letalsko bazo v Nanchangu, provinca Kiangsai, in v bitki v zraku, v katero se je zapletlo okrog sto bojnih letal. Japonski častniki pravijo, da je 50 njihovih letal porazilo okrog 50 v Ameriki in Rusiji izdelanih letal, ki so jih pilotirali kitajski letalci. "Čez trideset kitajskih letal je bilo sestreljenih v tej bitki in bombe, ki so jih vrgli japonski letalci, so delno uničile kitajsko letalsko bazo," se glasi uradno japonsko poročilo.

Kitajci zanikajo poročila o japonski zmagi v tej bitki. Pravijo, da so izgubili samo dve letali in da so uničili osem japonskih letal.

Japonci so se hoteli vsekakor maščevati nad kitajskimi letalci, ki so zadnje sredo navallili na Formozo, japonski otok, ter ubili osem in ranili okrog 30 oseb v Taihokuju, glavnem mestu tega otoka.

Tokio, 26. febr. — Vladni napori, da izsilijo sprejetje načrta splošne mobilizacije in povečajo svojo oblast, so naleteli na odločen odpor v parlamentu. Člani opozicije so tako kričali, da je moral predsednik parlamenta zaključiti sejo. Nekateri so napovedali vladno krizo, če ne bo kabinet revidiral mobilizacijskega načrta.

"Mi hočemo, da ima armada dovolj vojaštva in bojnega materiala, da bo lahko nadaljevala svoje operacije na Kitajskem," je rekel zunanji minister Koki Hirota, ki je odgovarjal kritikom namesto vojnega ministra. Načrt je najbolj pobijal Tako Saito, vodja minsetske stranke, ki ima večino v parlamentu. Dejal je, da načrt gladi pot diktaturi in je v nasprotju z ustavo. Njegova stranka ga odklanja.

Dolje na 3. strani.

Unija CIO zmagala pri volitvah

Kompanijska unija dobila krepko brco

Chicago, 26. febr. — Delavci v tovarni International Harvester Co. so se pri volitvah z veliko večino izrekli, da jih unija Farm Equipment Workers Assn. reprezentira pri kolektivnih pogajanjih. Ta unija je včlanjena v Odboru za industrijsko organizacijo in bo predstavljala vse delavce pri kolektivnih pogajanjih.

Volitve, pri katerih je unija CIO dobila 3335 glasov, Employes Mutual Assn., kompanijska unija, pa 1821 glasov, so se vršile pod nadzorstvom federalnega delavskega razsodišča.

Pri separatnih volitvah, ki so se vršile med strojniki, je krajevna unija Mednarodne zveze strojnikov dobila 34 glasov, unija CIO 18 in kompanijska unija štiri glasove. Mednarodna zveza strojnikov je včlanjena v Ameriški delavski federaciji.

Beal se predal avtoritetam

Vodja gastonskih stavkarjev nastopil dolgo kazen

Raleigh, N. C. — Fred E. Beal, vodja gastonske stavke leta 1929, ki je ubežal v Rusijo in se po nekaj letih vrnil, se je zadnje dni prostovoljno podal oblastem in nastopil 17 do 20-letno kazo, v katero je bil obsojen kot posledica omejenosti radi spopada med stavkarji in policijo, v katerem je bil ubit policijski komisar.

Država North Carolina je vložila ekstradikcijsko proceduro za izgon Beala iz Massachusettsa, kjer se je bil nastanil po vrnitvi iz Rusije. Toda Beal, ki je zelo hud na komuniste, dasi je bil sam član stranke, je odšel sam v North Carolino in se izročil oblastem.

Odvetnik George E. Roewer iz Bostona, ki zastopa Bealov obrambni odbor, je pričel z legalno akcijo za osvoboditev Beala iz zapora.

Sodišče v Indiani prepovedalo nacijske shode

Gary, Ind., 26. febr. — Sodnik Bertram C. Jenkins je včeraj izdal začasno injunkcijo proti Deutscher Volksbundu, nemško-ameriški nacijski organizaciji, ki prepoveduje shode te organizacije in agitacijo za nove člane. V petelji za injunkcijo, ki jo je predložil sodišču odvetnik Richard S. Kaplan, so imenovani Fritz Kuhn, Wilhelm Kunze in dva druga voditelja nacijske organizacije. Kuhn je predsednik Volksbunda, Kunze pa organizator. Kaplan pravi, da je predložil peticojo sodišču kot ameriški državljan in žid, ker nacijska organizacija ograža srečo in dobro voljo velikega števila ameriških državljanov. Ako bi se vrnil nacijski shod prihodnji pondeljek v Hammond, kakor je bilo naznanjeno, bi ta izzval izgrede in prelivanje krvi. Kaplan je dalje rekel, da je več nemško-ameriških organizacij v Garyju in Hammond sprejelo resolucije, v katerih obsojajo nacijske aktivnosti.

Ta pogoj, ki ga je sprejela angleška vlada, ko je sklenila kupčijo z Mussolinijem in Hitlerjem, je bil šele zdaj objavljen, kar pomeni, da je Anglija dala fašistom prosto roko pri vmešavanju v Španijo. S tem je španska civilna vojna prešla v novo fazo.

Poročila s teruelske fronte potrjujejo dejstvo, da se fašisti poslužujejo v bitkah z lojalisti modernega orožja. V Nemčiji izdelana letala napadajo pozicije lojalistov, italijanski topovi pa jih bombardirajo. Sodiijo, da armada 100.000 Italijanov pomaga španskim fašistom. Na ozemlju, ki ga kontrolirajo fašisti, je poleg italijanskih "prostovoljcev" tudi 10.000 do 12.000 nemških letalcev in tehnikov.

Hendaye, Francija, 26. febr. — Prve fašistične čete so dospole do gorskega prelaza Escandon v svojem prodiranju od Teruela proti Sredozemskemu morju, kjer se jim je odprla pot proti Valenciji, pristaniškemu mestu španske ljudske vlade. Ako prodiranje ne bo ustavljeno, je nevarnost, da bodo fašisti odrezali Valencijo od Barcelone, glavne mesta Katalonije, kjer je sedež španske vlade.

Trockijev sin umrl v Parizu
Pariz. — Zadnje dni je umrl v tem mestu Leon Sedov, 32-letni sin Leona Trockija, radi vnetja trebušne mreče. Sedov je bil vnet pristaš svojega revolucionarnega očeta. Tukaj je urejeval trockistično publikacijo v ruskem jeziku.

Velebiznis v sedehi stavki. (Narisal Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLAVENSKE NARODNE POSPOVNE ZEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year...

Advertising rates on agreement - Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned.

Address: 138 Madison St., Chicago, Illinois

Glavni iz naselbin

Zanimive beleške

Ravno iz Sygana

Sygan, Pa. - Tukajšnje delavske razmere so pač silne razmeram po drugih krajih Združenih držav.

Naše društvo št. 6 SNPJ "Bratstvo" bo imelo skupno veselico z angleško poslujočim društvom št. 689 SNPJ "Jolly Juniors" dne 30. maja.

Kaj pa kampanja za pridobivanje novih članov v mladinski oddelek SNPJ?

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi privedli veselo presečenčje k 50 letnici mojega rojstnega dne na 5. feb.

Oblast, ki je bila opozorjena, pa menda ne da dosti na "čudeže".

Katoliški dušni pastirji, ki mislite, da ima le vaša cerkev monopol na "čudeže", pozor!

Še en skok v fašizem!

Feodor Butenko, sovjetski odpravnik poslov v Bukarešti, je pred nekaj tedni izginil, kakor da se je v zemljo udrl.

Pred nekaj dnevi se je pa Butenko naenkrat pojavil v Rimu.

Presečena Moskva ni prišla v zadrego. Izjavila je, da je Butenko, ki se je pojavil v Rimu, naveden fašistični slepar.

Kako je to mogoče? Kako je mogoče, da je komunist Feodor Butenko tako lahko preskočil plot v fašistični tabor?

Kdor pozna zgodovino boljševizma od vseh strani, se ne bo čudil.

Kaj je vzrok temu? Vzrok je ta, ker je boljševizem bankrotiral etično in komunistu se ne vidi prav nič narobe.

To je vzrok, da komunistični diplomatje z mirno vestjo obrnejo hrbet svoji diktaturi in uskočijo pod fašistično diktaturo.

be delavske razmere, in sicer je že od lanske pomladi vedno slabše, odkar so bili magnatski gospodje prisiljeni v preteklem aprilu povisati plačo za borih par grošev.

V soboto, dne 5. marca, priredi klub št. 27 JSZ plesno veselico v SND.

Milka Babnik.

Martin se je spril nad "velikega pisatelja"

Pueblo, Colo. - Srečna je slovenska naselbina, ki ima tako velikega in dobrega pisatelja.

Da je to v resnici velik pisatelj, se vidi iz tega, ker ga je sama konvencija SNPJ izvolila in potrdila za pisateljevanje.

Najbolj pa tega velikega pisatelja, ki ga je konvencija izvolila in potrdila za pisatelja, bixsa tudi Amerikance v njih lastnih listih.

Veliki pisatelj tudi pazi, kaj se dela v Clevelandu in da je tam vse "okej".

Gl. odborniki in vse članstvo SNPJ mora biti ponosno, da ima takega pisatelja v svoji sredi.

Martin Kochevar, 21.

Vesti v številnih dopisih

Everson, Pa. - V Prosveti citam razne številne dopise vsak dan in od povsod se sliši glas o slabih delavskih razmerah.

Brez dvoma bo ta uprizaritev nekaj posebnega. Glavno vlogo bo igral Etbín Kristan sam!

Kdor pozna tega priletnega moža in kdor je že slišal njegov glas in govor, tedaj vem, da ni nobenega vzroka, ki bi ga zadržal doma.

Star pregovor pravi, če ni dela, ni tudi jela.

Od vas je seveda odvisno, katere kandidate volite. V urad kandidirata vsaj dva kandidata.

Se ene volitve 1. marca, namreč glasovanje o predlogih okrajnega pomožnega davka in pa glede davka mestne poslovnice.

Paul van Zeeland, bivši belgijski premier.

Ze pred daljšim časom so opazili, da pripravljajo zgodaj zrelo jabolko, ona jabolka, ki pozneje dozorejo v shrambi do hitreje dozorelosti.

Razume se samo po sebi, da se znanstveniki takimo presenetljivo lastnostjo ne zadovoljijo brez nadaljnega in da ji skušajo priti do dna.

Dr. Miron Cristea, patriarh pravoslavne cerkve in novi rumunski premier.

nišnice proti jetiki, slepoti, umobolnosti in za zdravljenje pohabljenih otrok.

Victor Wood, predsednik. Anna Urbas, tajnica.

Kriza in delavska zavednost

Cleveland, O. - Kadar je delavska masa potisnjena v krizo in pomanjkanje, ni nič čudnega, če kritizira tisto, kar se mu zdi.

Tako so nam gospodje štréna zmešali. Ko bi že skoro imeli dobiti brezposelnostno podporo.

Na primer, če v prihodnjih par letih pride fašizem na krmilo in prične vihteti bič.

Kriza v dobi moderne proizvodnje! Zakaj? Zato, ker jo rešujejo po receptih še iz stare dobe kolovrata.

Sedanja revščina izvira direktno iz zabitosti oziroma nevednosti večine ljudstva.

Andrej Godec, 117.

Unijske volitve

Cleveland, O. - V dneh 28. feb. in 1. in 2. marca se vršijo volitve za uradniške unije avtnih delavcev v prostorih Donovano-ve restavracije na 140th st. in Coit rd.

Za predsednika Chas. Beckmana, za podpredsednika B. Fosterja, za finančnega tajnika R. Millerja, za blagajnika Wm. Wentlinga, za zapisničarja S. Jensonja, za paznika Ed. Morgana, za nadzornika T. Clearya, za vodnika J. Downeya, v eksekutivni odbor pa J. Brooks, J. Bakerja, J. De Vita, C. Passellotta, L. Femca, E. Sadmana, F. Cardozo, R. Jalevca, M. Evkota in J. Flynnja.

Od vas je seveda odvisno, katere kandidate volite. V urad kandidirata vsaj dva kandidata.

Vsi kapitalistični agentje in njihove pijavke, ki živijo na račun delavstva v stari slepoti in pridno izrabljajo stare delavske spore ter delavsko razcepjenost.

Dr. Miron Cristea, patriarh pravoslavne cerkve in novi rumunski premier.

(Dalje na 3. strani.)

Dr. Miron Cristea, patriarh pravoslavne cerkve in novi rumunski premier.

nišnice proti jetiki, slepoti, umobolnosti in za zdravljenje pohabljenih otrok.

Victor Wood, predsednik. Anna Urbas, tajnica.

Kriza in delavska zavednost

Cleveland, O. - Kadar je delavska masa potisnjena v krizo in pomanjkanje, ni nič čudnega, če kritizira tisto, kar se mu zdi.

Tako so nam gospodje štréna zmešali. Ko bi že skoro imeli dobiti brezposelnostno podporo.

Na primer, če v prihodnjih par letih pride fašizem na krmilo in prične vihteti bič.

Kriza v dobi moderne proizvodnje! Zakaj? Zato, ker jo rešujejo po receptih še iz stare dobe kolovrata.

Sedanja revščina izvira direktno iz zabitosti oziroma nevednosti večine ljudstva.

Andrej Godec, 117.

Unijske volitve

Cleveland, O. - V dneh 28. feb. in 1. in 2. marca se vršijo volitve za uradniške unije avtnih delavcev v prostorih Donovano-ve restavracije na 140th st. in Coit rd.

Za predsednika Chas. Beckmana, za podpredsednika B. Fosterja, za finančnega tajnika R. Millerja, za blagajnika Wm. Wentlinga, za zapisničarja S. Jensonja, za paznika Ed. Morgana, za nadzornika T. Clearya, za vodnika J. Downeya, v eksekutivni odbor pa J. Brooks, J. Bakerja, J. De Vita, C. Passellotta, L. Femca, E. Sadmana, F. Cardozo, R. Jalevca, M. Evkota in J. Flynnja.

Od vas je seveda odvisno, katere kandidate volite. V urad kandidirata vsaj dva kandidata.

Vsi kapitalistični agentje in njihove pijavke, ki živijo na račun delavstva v stari slepoti in pridno izrabljajo stare delavske spore ter delavsko razcepjenost.

Dr. Miron Cristea, patriarh pravoslavne cerkve in novi rumunski premier.

(Dalje na 3. strani.)

Jabolčni plin

Ze pred daljšim časom so opazili, da pripravljajo zgodaj zrelo jabolko, ona jabolka, ki pozneje dozorejo v shrambi do hitreje dozorelosti.

Razume se samo po sebi, da se znanstveniki takimo presenetljivo lastnostjo ne zadovoljijo brez nadaljnega in da ji skušajo priti do dna.

nišnice proti jetiki, slepoti, umobolnosti in za zdravljenje pohabljenih otrok.

Victor Wood, predsednik. Anna Urbas, tajnica.

Kriza in delavska zavednost

Cleveland, O. - Kadar je delavska masa potisnjena v krizo in pomanjkanje, ni nič čudnega, če kritizira tisto, kar se mu zdi.

Tako so nam gospodje štréna zmešali. Ko bi že skoro imeli dobiti brezposelnostno podporo.

Na primer, če v prihodnjih par letih pride fašizem na krmilo in prične vihteti bič.

Kriza v dobi moderne proizvodnje! Zakaj? Zato, ker jo rešujejo po receptih še iz stare dobe kolovrata.

Sedanja revščina izvira direktno iz zabitosti oziroma nevednosti večine ljudstva.

Andrej Godec, 117.

Unijske volitve

Cleveland, O. - V dneh 28. feb. in 1. in 2. marca se vršijo volitve za uradniške unije avtnih delavcev v prostorih Donovano-ve restavracije na 140th st. in Coit rd.

Za predsednika Chas. Beckmana, za podpredsednika B. Fosterja, za finančnega tajnika R. Millerja, za blagajnika Wm. Wentlinga, za zapisničarja S. Jensonja, za paznika Ed. Morgana, za nadzornika T. Clearya, za vodnika J. Downeya, v eksekutivni odbor pa J. Brooks, J. Bakerja, J. De Vita, C. Passellotta, L. Femca, E. Sadmana, F. Cardozo, R. Jalevca, M. Evkota in J. Flynnja.

Od vas je seveda odvisno, katere kandidate volite. V urad kandidirata vsaj dva kandidata.

Vsi kapitalistični agentje in njihove pijavke, ki živijo na račun delavstva v stari slepoti in pridno izrabljajo stare delavske spore ter delavsko razcepjenost.

Dr. Miron Cristea, patriarh pravoslavne cerkve in novi rumunski premier.

(Dalje na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti (Iz Prosvete z dne 28. februarja 1918.)

Domače vesti. V Buttu, Mont., je bil aretiran neki Mike Beljan, ki je rekel, da želi, da bi z ameriško vojsko odšel v Evropo.

Vesti s Primorskega

SLOVENCI IN HRVATJE POD ITALJO PO ITALJANSKI STATISTIKI

Znano italijansko založništvo Bemporad je izdalo "Almanaco italiano" za leto 1938. Ta almanah, ki ušiva največji ugled v Italiji pa tudi zunaj nje, urejuje že 43. leto Fumagalli. V letošnji letniku je almanah prinesel tudi podatke o narodnosti odnošno občevalnem jeziku v Italiji.

Pravilno trdi, da je v Italiji 97% Italijanov, da pa živi poleg njih tudi veliko Slovencev in Nemcev, in sicer 600.000 Slovencev in Hrvatov v Julijski Krajini ter 230.000 Nemcev na Južnem Tirolskem.

Ta resnična ugotovitev tako uglednega italijanskega almanaha, ki je izšel v Italiji v 16. letu fašistične ere, je seveda vzbudila največjo pri ocloznoem tržaškem glasilu "Popolo di Trieste". Glede Nemcev na Tirolskem je še nekoliko popustljiv in pravi, da 30 tisoč več ali manj ne igra nobene vloge. Glede Slovanov v Julijski Krajini pa absolutno zadržava navedene podatke. Predvsem daje decela novo definicijo Julijske Krajine, namreč kot ozemlje, ki leži med Livorno (Livorno), Alpami in Kvarnerom in ki obsega videmsko, goriško, tržaško, puljsko in reško pokrajino. Priznava, da živijo Slovanci v vseh petih pokrajinah (še včeraj pa je decela zanikar njihovo obstojnost in jim odrekal tudi vsako pravico!), toda število Slovencev skupno z onimi v Resiji in ob Nadžiji čeni k večjemu na 230.000.

Članek je pač preži, da je decelo uradno štetje leta 1921 došlo 292.936 Slovencev samo med italijanskimi državljani. Število Hrvatov pa čeni "Popolo di Trieste" na 150.000. V tem pogledu je pravičnejši kakor uradno štetje, po katerem naj bi jih bilo samo 92.800!

Da pa članek sploh nima pojma o narodnostnih prilikah v Julijski Krajini, priča dejstvo, da so v Reski pokrajini poleg Italijanov samo Hrvatje. Zato sklepaa članark, da je v Julijski Krajini največ 380.000 Slovencev in Hrvatov, ako vzamemo za podlago občevalni jezik.

Toda že nekaj vrstic nižje pripušča članark možnost dokaj večjega števila. Trdi namreč, da je omenjeni almanah pretiral število Slovanov najmanj za 20 odstotkov. Od 600.000 pa je, kakor učni matematika, 20% točno 120.000.

Tako je tudi po "Popolovem" članarku v Julijski Krajini vsaj 480 tisoč Slovencev in Hrvatov. Seveda skuša članark svojo ugotovitev ublažiti s tem, da bi bila zadeva drugačna, ako bi se hotelo dognati izvor teh Slovanov, češ, da so na pr. ti tudi potomci Grkov z grških otokov, Albancev in ne vem še katerega naroda, ki jih je semle naselila beneška republika, da bi tako objudila po boleznih in kugah opustošeno deželo. O tem da pristoje razni grški, albanski, romanski in dalmatinski priimki v Istri. Neglede na to, da bo članark težko raztolmačil čudež, da so se vsi ti narodi, ki so se naselili v redko objudeno Istro popolnoma asimilirali po italijanskih trditvah neobstoječemu slovenskemu življu, in da jih ni mogel pritegniti v svojo sfero italijanski živelj, ki je po mnenju italijanskih piscev bil na tem ozemlju vedno vladajoči in je tudi kulturno nadkrijeval slovenski element, bo moral tudi pojasniti dejstvo, da so ti tuji priimki bolj razširjeni med tako zvanimi Italijani v Istri kakor med Slovenci in Hrvatii in da so nosili ti Italijani vsaj do nasilne izpremembe pod fašističnim režimom čista slovenska imena.

Izvoz goveje živine iz Istre spet dovoljen

Sredi preteklega leta je pulski prefekt s posebnim dekretom prepovedal izvoz goveje živine iz istrske pokrajine deloma zaradi tega, ker je na domačih tržiških jelo primanjkovati mesa, deloma pa zato, da bi se zaradi slabega stanja živinoreje v Istri doobara zaježila prodaja mlade živine. V zadnjih treh letih in časti v času, ko so bili ukinjeni sejmi, je stanje živinoreje v

Istri, kakor drugo po Italiji, zelo nazadovalo. Število govedi je padlo daleč pod 60.000, kolikor je je bilo še v zadnjih letih pred vojno. Prepoved izvoza goveje živine pa je imela na istrsko gospodarstvo aličen učinek kakor prepoved izvoza oglja, od katerega je doslej živela malone vsa Čičarija in ki je še zmerom v veljavi. Na prizadevanje posameznih občin, ki so se jim dohodki od taks znatno znižali, je sedaj pulski prefekt to prepoved ukinitil. Novi dekret je stopil v veljavo s 1. februarjem.

Padanje cen. V začetku febr. so bili izdani v posameznih pokrajinah od pristojne oblasti (p o k r a j i n s k i h k o r p o r a c i j a k i s v e t o v) novi čeniki za živila v prodaji na drobno. Po uradnem ceniku, ki je bil izdan za istrsko pokrajino, je v primerjavi s prejšnjim opaziti, da so se cene nekaterim živilom znižale. Tako je padla cena domačemu surovemu maslu od 15.50 na 14 lir za kg, surovemu maslu iz drugih krajev od 16 na 15, najboljši vrsti surovega masla od 17.60 na 16, visoki slanini od 10.90 na 10.80, nizki in domači slanini od 10.30 na 10.20, masti od 9.95 na 9.80, prav tako pa tudi še nekaterim delikatesam. V odstotkih je padec cen sicer neznamen, vendar ga je treba zabeležiti, ker je to po dobrih dveh letih prvi tak pojav.

Iz Krapna so preemstili poštni urad v novo rudarsko naselbino Rašo (Arsia). Za krapansko prebivalstvo je bil to vsekakor precejšen udarec, ker bodo morali odslej ljudje dokaj daleč na pošto.

Pri hranilnici v Lovranu, ki je že nekaj tednov v likvidaciji, je bil imenovan dr. Ramiro Cela za predsednika likvidacijskega odbora.

Požar. V Smarjahu na Vipavskem že pri Čukovih dne 7. febr. nastal požar. Iz starega dimnika je padlo nekaj isker na podstrežje, tako da se je vnelo. Požar se je naglo razširil, ker je bilo pod streho mnogo sena. Vse ostrežje je pogorelo. Tudi drugače je bila hiša močno poškodovana, gasilec je uspelo omejitii požar na hišo, tako da se ni razširil še na bližnje gospodarstvo. Čukovim je napravil požar skoraj za 10.000 lir škode.

Kruhov proces pred kasacijo
Ilirska Bistrica, jan. Dne 22. marca 1936 sta finančna stražnika Giovanni Miltineddu in Giuseppe Manca od finančne stražnice v Leskovi dolini pod Snežnikom prav ob državni meji na pobočju Lenčajevega vrha naštelaa na dva tihotapca, ki sta takoj začela nanju streljati. Manca je takoj padel, smrtno zadet. Multineddu pa je bil težje ranjen. V preiskavi je padel sum na nekega Vinka Baroga, ki ga pa še danes varnostni organi niso mogli ujeti. Kot soobdolženca pa so aretirali Ivana Bašo, ter Andreja in Ivana Stembergerja. Naknadna preiskava je osumila tudi nekega Franca Kruha. Obtožnica je določila Kruha in Baroga, da sta ubila Manca in ranila Multineddu.

duja, da bi se tako izognila kazni za prejšnje prestopke s tihotapstvom.
Kruha so poleg tega obdolžili, da je 9. maja 1936 skušal ubiti karabinerja Meneguzzija.
Pri procesu, ki se je vršil pred reškim porotnim sodiščem, je bil Baroga v odsotnosti obsojen na smrt, Kruh na dosmrtno ječe. Baša in Stemberger sta bili popolnoma oproščena v s a k e krivde pri umoru, le Ivan Stemberger je bil obsojen na tri mesece zapora, ker je brez dovoljenja prekoratil mejo.
Poti tej obsodbi je vložil odsotni Baroga potom svojih odvjetnikov rekurz na prizivno sodišče, isto je storil tudi Kruh, ki se nahaja v reških zaporih.
V začetku januarja je predsednik kasacije na Reki ugodil rekurzu in za novo postopanje določil 18. februarja tega leta.
"Dopolavovo" v Topolcu
Trnovo, januarja. Na Topolcu je bila pred kratkim ustanovljena organizacija "dopolavovo". Razen malega števila Italijanov se ni nihče prijavil za vpis. Zato je domačin Leopold Oblak, ki je uslužben na bistriški sodniji kot raznašalec pozivov, kratkoma vpsal večje število topolskih mladeničev brez njihove vednosti. Trdijo tudi, da je založil potrebni denar za društvene izkaznice prijavljenih mladeničev. Kdo ga je pooblastil za tako postopanje, ni znano, vsekakor pa je moral dobiti od nekod namig za to delo, ki ga je tudi slepo izvršil.
Delavcem v čistilnici "Aquila" znižali mezde
Trst, jan. Lansko leto smo pisali, da so zgradili v Zavljah veliko čistilnico petroleja, ki je kmalu na to začela obratovati s polno paro. Kakor smo zvedeli, so delavcem v začetku dajali precej dobre mezde v sorazmerju z drugimi delavci, ki služijo v enakih obratih. Toda to stanje ni trajalo dolgo. Drugi tvorničarji in industrijalci so se pritožili na fašistične korporacije, ker so videli, da jim bi to moralo škoditi in bi se njihovo delavstvo začelo upirati in zahtevati večje mezde. Zaradi tega so fašisti pritisnili na lastnike čistilnice "Aquila", da morajo znižati mezde svojem delavstvu. In to se je tudi v kratkem času po tej intervenciji izvršilo.
Posledice pomanjkanja surovin
Reka, januarja. Pomanjkanje surovin je v Italiji čim dalje bolj občutno. Težkoče, ki jih imajo zaradi tega razne italijanske tvornice, so nam znane, počasi pa se opažajo tudi drugod. Naš list je že večkrat pisal o načrtu napeljave vodovoda v Trnovo in Ilirsko Bistrico. Delo, ki je bilo — radi pomanjkanja materiala, in sicer: radi betonskega železa, ki bi prišlo pri tem v poštev pri vodnem rezervuarju, in pa radi vodovodnih cevi in drugega potrebnega materiala — precej časa prekinjeno, zelo polagoma napreduje. Za vodovodne cevi so dobili primeren nadomestek, in sicer polagajo za odepke cevi iz eternita, mem tem ko bodo le glavne cevi iz litega železa. Rezervoar za ta vodovod so zgradili pod Gradiščem, v katerega bodo dovajali vodo z električno črpalko. Radi vodovoda so po-

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

flikte, potem zatrobijo svojo staro pesem, da socializacija vseh človeških dobrin je le sanjarija in je nemogoča. Nemogoča je zato, ker oni hočejo in želijo, da je nemogoča, ljudje v nižinah pa jim zvesto prikimavajo, pomagajo in se tržejo za njihove kandidate. Za depresijo so edina zdravila: socializacija. To je edini vir, ki bi izpopolnil človeško družbo. In socializacija bo prišla, kadar bo delavska masa dovolj izobražena in zrela, da to blaginjo sprejme.

Zaradi zemeljskih nebes in lažnjive propagande je že na milijone ljudi izgubilo svoje življenje. Marsikateri hudčev zaveznik in propaleca je danes junak in celo svetnik cerkve izmed teh ljudi, katere ti agentje zastopajo. To je bogato financirana propaganda, da uniči vse, kar delavskega zavednost ustvarja. Do danes ni še nobena deželna popolnoma socializirana in še nobena nima ljudsko izpopolnjenega režima. Zato pa morajo biti brez ugovora vsi režimi podvrženi kritiki, kar pa oni ne morejo zopasti, četudi se to dela z demokratskega stališča. Ampak laži, ki jih širi škodljiva propaganda, so daleč od poštene kritike, končni rezultat pa je zversko klanje in uničevanje vsega poštenega napredka. Koliko nas je izuđila preteklost in koliko bomo zmogli popraviti svoje napake, to nam pove bodočnost.

Delavska kultura in literatura sta edini vir, ki bosta delavca povzdignili in ga privedli iz dobe, v kateri se še danes miselno nahaja, to je: iz dobe primitivnosti. Bodočnost bo napravila iz zaslužnjega hlapca zavednega in bojevitega delavca. Zato apeliram na vse naše zavedno delavstvo v Clevelandu in okolici, da naše napredno misleče delavce v Toledo in Barbertonu, v Trepodu in vseh bližnjih mestih, ki se strinjajo z našim ciljem, da si že danes rezervirajo naš kulturni dan 20. marca, ko priredi Cankarjeva ustanova zanimivo dramo "Gospodar", delo Etbina Kristana. Obenem bo tudi zanimivo to, kar se še ni pripetilo na slovenskem odru v Ameriki, da bi avtor igre bil rešiser in da bi obenem tudi igral glavno vlogo v isti igri. Zaznamujte si dan 20. marca in tega dne naj bo vaša pot usmerjena v Cleveland v S. N. D. na St. Clair ave. Kajti kot zavednim delavcem vam bo ostal ta dan v trajnem spominu, obenem pa boste pomagali graditi živ spomenik pokojnemu in po njegovih delih neumrlemu Ivanu Cankarju.

A. Skopin, 312.

drli Domladišvo hišo v Ilirski Bistrici. Uporaben material porde hiše je kupil neki domačin za 3.000 lir. Hiša je bila še v dobrem stanju, vendar se je morala umakniti, ker bi sicer ne mogli napraviti vseh potrebnih naprav za izkoriščanje vodnega izvika.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za maj donar lahko pošljete svojem v domovino.

Glasovi iz naselbin

Zaradi zemeljskih nebes in lažnjive propagande je že na milijone ljudi izgubilo svoje življenje. Marsikateri hudčev zaveznik in propaleca je danes junak in celo svetnik cerkve izmed teh ljudi, katere ti agentje zastopajo. To je bogato financirana propaganda, da uniči vse, kar delavskega zavednost ustvarja. Do danes ni še nobena deželna popolnoma socializirana in še nobena nima ljudsko izpopolnjenega režima. Zato pa morajo biti brez ugovora vsi režimi podvrženi kritiki, kar pa oni ne morejo zopasti, četudi se to dela z demokratskega stališča. Ampak laži, ki jih širi škodljiva propaganda, so daleč od poštene kritike, končni rezultat pa je zversko klanje in uničevanje vsega poštenega napredka. Koliko nas je izuđila preteklost in koliko bomo zmogli popraviti svoje napake, to nam pove bodočnost.

Delavska kultura in literatura sta edini vir, ki bosta delavca povzdignili in ga privedli iz dobe, v kateri se še danes miselno nahaja, to je: iz dobe primitivnosti. Bodočnost bo napravila iz zaslužnjega hlapca zavednega in bojevitega delavca. Zato apeliram na vse naše zavedno delavstvo v Clevelandu in okolici, da naše napredno misleče delavce v Toledo in Barbertonu, v Trepodu in vseh bližnjih mestih, ki se strinjajo z našim ciljem, da si že danes rezervirajo naš kulturni dan 20. marca, ko priredi Cankarjeva ustanova zanimivo dramo "Gospodar", delo Etbina Kristana. Obenem bo tudi zanimivo to, kar se še ni pripetilo na slovenskem odru v Ameriki, da bi avtor igre bil rešiser in da bi obenem tudi igral glavno vlogo v isti igri. Zaznamujte si dan 20. marca in tega dne naj bo vaša pot usmerjena v Cleveland v S. N. D. na St. Clair ave. Kajti kot zavednim delavcem vam bo ostal ta dan v trajnem spominu, obenem pa boste pomagali graditi živ spomenik pokojnemu in po njegovih delih neumrlemu Ivanu Cankarju.

A. Skopin, 312.

drli Domladišvo hišo v Ilirski Bistrici. Uporaben material porde hiše je kupil neki domačin za 3.000 lir. Hiša je bila še v dobrem stanju, vendar se je morala umakniti, ker bi sicer ne mogli napraviti vseh potrebnih naprav za izkoriščanje vodnega izvika.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za maj donar lahko pošljete svojem v domovino.

Uradniki jeklarske korporacije U. S. Steel in reprezentantje jeklarske unije v hotelu Biltmore, New York, v katerem je bila sklenjena nova pogodba. Pri mizi sta B. J. Fairless (levo), predsednik korporacije, in Philip Murray, načelnik organizatoričnega odbora jeklarske unije.

Kako živijo ljudje po malih mestih

Vlada proučila ekonomske "razvade" delavskih družin

Washington. — (FP) — Poljedelski department se je potrudil, da je zbral nekaj zanimive statistike o "ekonomskih razvadah" ali navadah ljudi, ki žive po malih mestih srednjega zapada in zapada, to je koliko potrošijo svojih dohodkov za to stvar, koliko za drugo.

S to študijo je prišel poljedelski department do "presenetljivega" zaključka, da so delavske družine po malih mestih — kar velja tudi za velika mesta — zelo varčne — ker morajo biti. Večina njihovega zaslužka gre za hrano, stanovanje in obleko. To sicer ni nobena novica, ker to so primarne potrebe vsakega človeka.

Preiskovalci poljedelskega departmenta, ki so dobili podatke o družinskih stroških in dohodkih v sedmih mestecih na srednjem zapadu in v štirih mestecih na zapadni obali, so prišli do zaključka, da družine s tisoč dolarji letnih dohodkov že skoraj balancirajo svoje izdatke — zopet: ker jih morajo.

V sedmih mestecih srednjega zapada — Lincoln, Ill., Boone, Ia., Columbia in Moberly, Mo., Mount Vernon in New Philadelphia, O., in Beaver Dam, Wis. — so zbrali podatke 4863 družin. Od teh je imelo manj ko polovico \$1400 ali več letnih dohodkov. 467 družin z dohodki od \$1000 do \$1250 je bilo prekratkih povprečno za en dolar na leto, 425 družinam z letnimi dohodki od \$1250 do \$1499 pa je ob koncu leta ostalo povprečno \$27. O nagradenju kakšnega bogastva torej ni govora.

Prebivalci teh mestec imajo specifično sledeče "ekonomske razvade": Od svojih dohodkov so družine potrošile za hrano 31%, za stanovanje 13%, za obleko 10%, za avtomobil 10%, za zdravniško oskrbo 5%, za pohištvo in opremo 4%, za darila in v dobrodelne namene 4%, za zabavo 3%, za osebno nego (lepotičenje, britje etc.) 2%, za tobak 2%, za čtivo 1%, za šolanje 1%, za potovanje (na železnih ali z busom) 1%.

Na zapadu — v Astoriji, Eugene in Klamathu, Ore., in v Olympiji, Wash. — so preiskovalci dognali sledeči potrošek družin: Za hrano 29%, za stanovanje 12%, za obleko 11%, za vzdrževanje doma 10%, za pohištvo in opremo 5%, za darila in v dobrodelne namene 4%, za zdravniško oskrbo 5%, za zabavo 4%, za osebno nego 2%, za tobak 2%, za čtivo 1%, za šolanje 1% in za potovanje 1%, nakar je bila možna prazna. Čim manjše ima družina dohodke, tem več porabi poročno za hrano, to je manj ji ostane za druge stvari.

Schuschniggova vlada skuša potlačiti nacijske aktivnosti

(Nadaljevanje s 1. strani.)

cijsko razstavo s svastiko na mestni hiši. Ker je ignoriral poziv, so naciji razbili zvočnike, ki so oddajali Schuschniggov govor. Poročilo pravi, da je bil vodja krajevne organizacije domovinske fronte odstavljen na zahtevo fašistov.

Dunajski naciji so uprizorili demonstracije na pokopališču, kjer sta pokopana Oton Planeta in Franz Holzweber, ki sta umorila kancelarja Dollfussa in sta bila obsojena v smrt in ustreljena. Naciji so položili vence na njiju grobova in policija jih ni motila.

V svojem govoru po radiu je Schuschnigg dejal, "da mora Avstrija ostati Avstrija. Mi nismo določili mej in zemljevida, toda obdržati hočemo to, kar imamo. Avstrija je nemška in krščanska država in moja vlada bo napela vse sile, da Avstrija ostane svobodna in neodvisna država."

Berlin, 26. febr. — Govor avstrijskega kancelarja Schuschnigg, v katerem je poudaril, da mora Avstrija ostati neodvisna država, je razknel nacije. Zlasti se jezijo nad izjavo, da mora avstrijsko ljudstvo braniti načela, katere je postavil Dollfuss, ki so ga naciji umorili v krvavem puču l. 1934.

Fordova "bratovščina" se izneverila gospodarju

Detroit. — Fordovi hlapci, ki so organizirali Ford Brotherhood, Inc. — Fordovo kompanijsko unijo — so gradili na pesku. Na eni zadnjih sej so člani Fordove "bratovščine" odstavili njenega predsednika Johna McDowella, izvolili svojega človeka na njegovo mesto in odglasovali, da se pridružijo avtni uniji UAW. Zdad bo "bratovščina" res nekaj pomenila za Fordove delavce.

Casnikarji zmagali po kratki stavki

Superior, Wis. — Po petih dneh stavke so se casnikarji pri tukajšnjem dnevniku Evening Telegramu vrnili na delo s kolektivno

pogodbo v žepu. Dobili so aviaenje plač, skrajšanje delovnika na pet dni in 40 ur na teden in priznanje časnikarskega gilda. Stavka je nastala, ker se izdajatelj sploh ni hotel pogajati z organiziranimi časnikarji. Stavkarji so imeli na svoji strani vse delavske gibanje, unije CIO in ADF. Pogajanja je vodil Don Stevens, organizator in tajnik časnikarskega gilda v Chicagu.

Japonci napadli kitajsko letalako bazo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čepjav je Japonska v konfliktu s Kitajsko.

Sanghaj, 26. febr. — Japonske čete so bile vrzene nazaj na fronti v centralni Kitajski, kjer je koncentrirana močna kitajska armada. Naokoli na Lunghaj, važno železniško križišče, je bil odbit. Dve japonski koloni sta včeraj naskakovali Kinsiang, ki leži 40 milj od Lunghaja, in tudi te naskoke so kitajske čete odbile.

Anglija utihnila Mussolinijevega kritika

London, 26. febr. — Uprava britske radiopostaje je prepovedala kritiziranje Mussolinija in Hitlerja po radiu. Laborit Josiah Wedgwood ni smel nastopiti na radiopostaji potem, ko je odbil zahtevo, naj izključi žgočo kritiko fašističnih diktatorjev in nove angleške zunanje politike iz svojega spisanega govora. Uprava radiopostaje je izjavila, da je upala, da bo Wedgwood pristal na zahtevo, a se je motila. Dalje je rekla, da prepoved govora nima nobene zveze z zunanjimi političnimi dogodki.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vaska organizacija ima občajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njihovih naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Prizor na farmi v bližini Moxhama, Okla., po velikem viharju, ki je dvignil oblake prahu in pokril stroje na polju.

Skupina ameriških bojnih ladij, ki se je udeležila manevrov v bližini južnega obrežja Californije.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s oplogom—Pisovalci Vladimir Levstik

Toda Krasotkin je kar najbolj odločno in rezko odgovoril, da ne, ter sporočil Aljoši, da, ako ta sam pride k njemu, prav zato nikoli ne bo prišel k Iljuši, in da naj ga ne nadlegujejo več.

Še Smurovu je bilo do tega poslednjega dne neznano, da se je bil Kolja namenil, da pojde do dopoldne k Iljuši, in šele ponoči, ko se je poslavljaj od Smurova, mu je bil Kolja zdajci rezko povedal, naj ga jutri dopoldne pričakuje doma, ker pojde z njim k Snjegirjovim, a da naj se nikar ne drzne obveščati koga o njegovem prihodu, ker hoče priti iznenada. Smurov ga je ubogal. Fantazija, da bo Kolja privedel izgubljenega Žučka, pa je bila nastala v Smurovu na osnovi besed, ki jih je bil Krasotkin nekoč vrgel tja v en dan, češ "vsi so osli, da ne morejo najti psa, če je vobče še živ." Ko pa je Smurov pri prvi ugodni priložnosti boječe namignil Krasotkinu o svoji domnevi zastran psa, se je ta zdajci strašno razjezil: "Kakšen osel pa sem, da bi po vsem mestu iskal tujih psov, ko imam svojega Perezvona? In kdo si more domisljati, da bi pes, ki je pogoltnil bučko, ostal živ! To so teleče neznosti, nič drugega ne!"

Med tem pa Iljuša že štirinajst dni skoro ni bil več zlezal s svoje posteljice v kotu pri svetih podobah. V šolo pa že ni hodil vse od tistega dne, ko se je bil srečal z Aljošo in ga ugriznil v prst. Sicer pa je bil prav tisti dan tudi obolen, čeprav je kak mesec dni kdaj pa kdaj še nekako hodil po sobi in po veži, kadar je vstal s svoje posteljice. Naposled je čisto obnemogel, tako da se brez očetove pomoči ni mogel več premakniti. Oče je zanj ves trepetal, še piti je čisto prestal, toliko da ni zblazel od strahu, da bo njegov deček umrl, in večkrat, posebno kadar ga je bil pod pazduho vodil po sobi in spet položil v posteljico, je mahoma planil v vežo, v temen kot, naslonil se s celom na steno in zahtel z nekakšnim goltočajim, držečim jokom, daveč svoj glas, da se ne bi silišalo do Iljuše.

Kadar se je nato vrnil v sobo, je jel svoje-ga drugega dečka navadno s čim zabavati in razveseljati, pripovedovati mu pravljice in smešne zgodbe ali pa oponašati razne smešne ljudi; da, celo živali je posnemal, kako smešno tulijo ali kriče. Toda Iljuši ni bilo prav nič po godu, če se je oče spakoval in igral burkača. Deček se je sicer trudil, da ne bi pokazal, kako neprijetno mu je to, a vendar se je z globoko bolestjo zavedal, da je oče v družbi ponižan; "omelo" in tisti "strašni dan" sta mu pri taki priliki vselej neizogibno prišla na um.

Ninočka, Iljušečkova hroma, tih in krotka sestra, takisto ni rada videla, da se je oče spakoval (kar se tiče Varvare Nikolajevne, je bila že davno odšla v Petrograd poslušat predavanja); zato pa se je umobolna mamica zelo zabavala in iz vsraga srca smejala soprogu, kadar je jel kaj oponašati ali delati kake smešne geste. Samo s tem jo je bilo moči utolažiti, ves ostali čas pa se je kujala in plakala, da so jo zdaj vsi pozabili, da je nihče ne spoštuje, da jo žalijo itd., itd. Toda najzadnje dni se je bila tudi ona vsa nekam izpremenila. Jela je pogosto gledati v kot na Iljušo in se zamišljati. Veliko molčejeje je postala, kar obmolnila je, in če je plakala, je plakala tiho, da je ne bi slišali. Štabni kapetan je z grenkim začudenjem opazil to njeno izpremembo. Poseti dečkov ji izprva niso ugajali in so jo samo jezili, a pottlej so jeli veseli vzklíkati in pripovedovanj otrok tudi njo zabavati in so ji bili proti koncu že tako po godu, da bi bila strašno koprnela za temi dečki, če bi bili nehali prihajati v vas. Kadar so otroci kaj pripovedovali ali začeli kako igro, se je smejala in ploskala z rokami. Dečka Smurova je bila posebno vzljubila. Kar se pa tiče štabnega kapetana, je bila prisotnost otrok, ki so prihajali v njegovo stanovanje razveseljajevati Iljušo, že od početka napolnila njegovo dušo z vzneseno radostjo in celo z upanjem, da Iljuša zdaj prestane togovati in bo zaradi tega nemara hitreje ozdravel. V zvezi s tem strahu za Iljušo ni do najzadnjega časa niti za minuto dvomil o tem, da bo njegov deček mahoma ozdravel. Kar s pobožnostjo je sprejemal male goste, hodil okoli njih in jim stregel; na hrbtu bi jih bil nosil in jih je celo res že jel nositi, le da Iljuši te igre niso bile po godu in so jih zaradi tega opustili. Jel jim je kupovati darila, kolačke in lešnike, pripravljaj jim čaj in jim mazal kruhke z maslom. Omeniti je treba, da mu ves ta čas nikoli ni zmanjkalo denarja. Tistih dve sto rubljev od Katerine Ivanovne je bil sprejel, točno po Aljoševi napovedi. In potlej je Katerina Ivanovna, ko se je bila natančneje poučila o njihovih razmerah in o Iljuševi bolezni, sama posetila njihovo stanovanje in se seznanila z vso rodobino; posrečilo se ji je celo, da je očarala slaboumno ženo štabnega kapetana. Od tistih dob je bila njena roka neprestano odprta in štabni kapetan sam, ves potrdi od misli, da mu bo sinko umrl, je bil pozabil svojo prejšnjo občutljivost in je ponižno sprejemal miloščino.

Ves tisti čas se je doktor Herzenstube na povabilo Katerine Ivanovne redno in točno vsak drugi dan oglašal pri bolniku, toda koristi je bilo od njegovih posvetov malo, razen da je strašno zalival otroka z zdravili. Zato pa so tisti dan, to je tisto dopoldne, pri kapetanovih pričakovali novega zdravnika, ki se je bil pripeljal iz Moskve in ki so ga imeli tam za veliko znamenitost. Katerina Ivanovna ga je bila za velike denarje nalašč naročila in povabila iz Moskve — ne zaradi Iljuške, ampak v neki drugi namen (o katerem bomo govorili kasneje, ko bo prilika za to), a ker je bil že tam, ga je poprosila, naj pogleda tudi k Iljušečki, o čemer so štabnega kapetana naprej obvestili. O tem, da pride Kolja Krasotkin, pa ni ničesar slutil, čeprav je že davno želel, da bi vendar že prišel ta deček, ki je njegov Iljušečka tolikanj koprnel po njem. Prav tisti trenutek, ko je Krasotkin odprl vrata in stopil v sobo, so se bili vsi, štabni kapetan in dečki, zbrali okoli bolnikove posteljice ter ogledovali pravkar prinesenega majcenega middellandskega psička, ki se je bil večeraj rodil, a ga je bil štabni kapetan že pred tednom naročil, da bi razvedril in utolažil Iljušečko, ki je neprestano žaloval za izgubljenim in gotovo že mrtvim Žučkom. Toda Iljuša, ki je bil že slišal o tem in je že tri dni vedel, da mu bodo podarili majhnega psička in to ne navadnega, ampak pravega middellandskega, kar je bilo seveda strašno važno, je v svoji fini rahločutnosti sicer kazal, da je darila vesel, a vendar so vsi, oče kakor dečki jasno videli, da je novi psiček morda le še silnejši zbudil v njegovem srcu spomin na nesrečnega Žučka, ki ga je bil do smrti izmučil. Psiček je ležal in kobacal zraven njega, on pa se je bolestno smehljaj ter ga gledil s svojo tanko, bledo, šušljano ročico; videti je bilo celo, da mu psiček ugaja, toda . . . Žučka vendarle ni bilo, v zvezi vsemu temu to ni bil Žučko; šele če bi bil Imel Žučka in psička obenem, bi bila njegova sreča popolna!

"Krasotkin!" je zdajci kriknil eden izmed dečkov, ki je prvi zagledal vstopivšega Koljo. Nastalo je vidno vznemirjenje, dečki so se razmaknili in stopili na obe strani posteljice, tako da je bil ves pogled na Iljušečko mahoma prost. Štabni kapetan je burno planil Kolji naproti.

"Izvolite, izvolite . . . dragi gost!" mu je zajecjal. "Iljušečka, gospod Krasotkin je izvolil priti k tebi . . ."

Toda Krasotkin mu je le v naglici podal roko in takoj pokazal, da izredno dobro ve, kako se je vesti v družbi. Brez odlašanja se je najprej obrnil k soprogi štabnega kapetana, ki je sedela v svojem naslanjaču in se je prav tedaj nekam strašno nezadovoljno kujala, ker so stali dečki pred Iljuševo posteljico in ji niso dali videti novega psička, ter z največjo vlijudnostjo brsnili pred njo z nogo, nato pa se je obrnil k Ninočki in ji napravil kot dami istotakšen poklon. To vlijudno vedenje je napravilo na bolno gospe nenavadno prijeten vtis.

"Evo, takoj je videti, da je mladi človek dobro vzgojen," je glasno izpregovorila in razprostrla roke, "ne tako kakor naši ostali gostje, ki jezdi drug na drugem."

(Dalje prihodnjik.)

Tretji dan so spet izpraznili želoček in črevesa ter vzeli dve sliki. Par dni pozneje je zdravnik poslal svoje poročilo, kar je pronašel na slikah.

Tisto poročilo je izkazovalo, da imam v želočku kakor dolar velik ulcer oziroma uljasa. Dali me bodo na dieto. Saj sem jo imel v Nopemingu sedem mesecev. Užival bom le mleko in smetano. Ampak mleka že par mesecev ne preneam, ker gre vse nazaj. Pokušali bodo z zdravili. Dobil sem dve tableti, vsako drugačno, ker pa sem že v Nopemingu dobival take tablete, jli nočem vzeti. Naslednji dan me je zdravnik vprašal, zakaj nočem tableto. Jemal sem jih sedem mesecev, pa ni nič pomagalo. Ali hočem na operacijo? Ako ni druge pomoči, da predlagajo na seji zdravnikov v Nopemingu. Dva dni pozneje: Kaj so sklenili na seji? Da sem preslab za operacijo. Zakaj me niso operirali, dokler sem tehtal dve sto

funtov? Ze prej sem si preskrbel vožnjo in mu povedal, da grem prihodni teden ven. Dejal je, da gre čez dva dni spet na zdravniško posvetovanje in bo predlagal operacijo na svojo odgovornost, kar sem pripravljen podpisati. "Tvoje življenje ni vredno pet centov, čim se vležeš na operacijsko mizo," je dejal. Rajše umrem na tisti mizi, kakor pa da bi od gladi umiral, kajti niti voda se več ne ustavi v meni. Odšel je.

Ko se je tretji dan vrnil z zdravniškega posvetovanja, je naznanil, da so njegovo priporočilo zavrnili, dr. Laird pa me pride v kratkem sam obiskat. Bila je sobota in dr. Laird izgleda togoten, niti dobro jutro mi ne voščil, ponavlja le staro pesem, da nisem za operacijo, nato pa začne z vero. Odprto mu povem, da ne potrebujem nobene pridige, temveč le zdravila oziroma zdravnika, ki bo izvršil operacijo. Ali me bo operiral ali ne, samo to želim vedeti. Jezno je odšel iz sobe. Čez petnajst minut se vrne in naznani, da me operira, moram pa sodelovati z zdravnikom, ne kakor sem "delal" v Nopemingu, ko sem "vsakega zdravnika ozmerjal." Saj sem bil v to prisiljen, ker niso imeli zame nikdar časa, da bi me temeljito preiskali in odpravili hemoroide. Dve leti in pol so me mrcvarili. Potem sem dve leti bljuval. To naj pozabim, ker je že prešlo, je dejal ter odšel.

Štiri dni pred operacijo so me hranili le z mlekom, na roko v žilo pa so mi dajali kreplilni živec. Želoček so mi vsak večer oprali. Dan pred operacijo sem tehtal 161 funtov, pred desetimi meseci pa 187 in pol.

Pripravljanje za operacijo je bilo veliko. Dne 26. septembra zjutraj sem se podrgel težki operaciji. Navzočih je bilo več strožnic, moj zdravnik dr. Strubel in par drugih. Najprej mi je dal lokalno emamilo, nakar so mi privezali roke in noge, nad prsi pa so dvignili zastor, da ne bi videl, ko je zdravnik odpiral na trebuhu. Začel je rezati in jaz sem vpil, a on ne verjame, da čutim, čim pa je začel rezati želočno steno, sem kar tulil, tako grozno me je bolelo. Dr. Strubel je ukazal, naj mi dajo plin, nakar sem padel v nezavest. Ko sem se prebudil iz omedlevice, sta stala pri postelji dva zdravnika s tremi bolničarkami. Spet sem se o-nesvestil. Ne vem koliko časa sem bil nezavesten, čim sem se prebudil sem pa videl, da imam napeljeno iz želočka gumijasto cev skozi nos. Poleg mene je bilo visoko stojalo, na njem pa je visel galon z vodo in eden prazen galon na tleh. Cev je bila napeljana iz enega v drugi galon. Kmalu sem spet zaspal. Bolničarka je bila stalno ob postelji in me ni pustila, da bi predeljal spal. Vedno so me obračali. Prosil sem jih, naj me pustijo pri miru, pa so rekli, da bi dobil pljučnico. Spet je sledila nezavest in ko so me prebudili, sem videl ob postelji železen tank, vsekakor napolnjen s kisikom, ki so ga rabili za moje dihanje.

Vsak dan so mi dajali živec u-metnim potom ob enajstih dopoldne, po en liter tekočine na roki skozi krvno žilo, popoldne ob petih pa dva litra, in sicer v obe nogi ob precepu hkrati. Ob dveh popoldne pa spet na roko en liter. Tako so me preživljali 12 dni po operaciji. En teden sem visel med življenjem in smrtjo. Osmi dan se je obrnilo na boljše in iz želočka so vzeli gumijasto cevko. Dali so mi nekoliko smetanane, a je nisem vzdržal, tako tudi še parkrat pozneje. Potem so poskusili z mlekom dva dni, a bil je isti rezultat. Poskusili so s sadnim sokom, ki ga je želoček obdržal. Menda dvanajsti dan po operaciji sem dobil eno pečeno jajce, pol kosa prepelčne in skodelico kave; opoldne zmečkan krompir in korenje s čašo sadnega soka; za večerjo en pečen krompir, na mehko kuhano jajce in skodelico čaja. Tako je šlo štiri tedne. Včasih je ostalo v meni brez posledic po par dni, enkrat pozneje pa celo 24 dni.

Nekega dne me vpraša zdravnik, da li dobi dovolj hrane. Ne, vedno sem lačen: Bolničarki je naročil, naj mi dajo dovolj jedi, dvakrat na dan pa zmlato meso. Potečejo trije tedni, mesa ne dobim nobenega in stradajo me kaj naprej. Bilo je na petek, ko me je nadzornica z nasme-

hom vprašala, kaj želim za kosilo, ker sem vedno lačen. Saj še zdravnikovega predpisa nočem izpolniti, ji odvrnem, kako boš pa moja želja. Začudila se je, nato pa sem ji povedal, kaj mi je zdravnik predpisal. Molče je odšla. Po telefonu je v kuhinji zame naročila zmlato meso, nato pa je k meni prišla bolničarka: "Toda Shega, vi ste katolik, pa na petek zahtevate meso!" Nekeč sem bil to, danes pa ne verjamem več, kajti katoliška vera je prišla z lažjo na površje in sama laž jo skupaj drži. Pa ne bi bolnik na petek zahteval mesa! Kaj me hodijo izzivat? Mi-nili so trije tedni, odkar mi je zdravnik predpisal meso, pa še sedaj ni nič. Ali je bil mar petek vsak dan v teh treh tednih? Tudi ta je molče odšla.

Spet me obiskuje neka nuna in me nagovarja k molitvi in spovedi, in spet ji odločno odgovorjam. Bolničarke mi nosijo knjige o misijonih v daljni Aziji in črni Afriki, da bi gledal slike in da bi čital. One prinašajo in jaz jih mečem na stol. Vse so bile jezne name in začele so misliti, kako bi me spravile iz bolnišnice. Ta nuna je gotovo nekak manager ali ravnatelj, nekakšna "basovka" vseh nun in bolničark, in kar ona ukaže, se mora izpolniti. Zdravnik jim je ukazal, naj mi ne dajo nobenega mleka. Toda one so me črtile in so mi začele dajati mlečno hrano. Sprva mi ni škodovala, sčasom pa sem spet začel bljuvati. Med tem so odpuštili mojega zdravnika, v oskrbo pa me je prevzel okrajni zdravnik dr. Maine in one so delale kar so pač hotele. Nazadnje ni v meni spet nič več ostalo, nakar je zdravnik ukazal želoček oprati, pa ni nič pomagalo. Ustavili je vsako hrano, začeli pa so spet z umetnim prehranjevanjem na roko tri dni. V tem času se mi je petkrat kri odprla iz želočka.

Moja bolniška strežnica mi je nekega dne podmaknila v omari svetinjico in škapulir. Oboje sem namreč našel v predalčku in oboje se je znašlo v košu za papir. Vsekakor so tudi oboje našli in videli, da sem škapulir s svetinjico zavrgel, kajti od takrat so me še grše gledali.

Vsak petek me obišče dr. Laird in vpraša, kako se počutim. Povedal sem mu, da mi ne dajo hrane, katero mi je predpisal zdravnik, temveč hrano, ki jo je prepovedal. To sem povedal tudi dr. Mainu v navzočnosti bolniške nadzornice Jarow, ki deli bolnikom hrano v kuhinji, in ona ni rekla, da ni res. Popoldne pride druga strožnica, ki pravi, ali res ne maram strožnic zato, ker so katoličanke. Kdor je to rekel, se je zlagal, sem ji odvrnil. Odkar sem v St. Marys bolnišnici, mi je streglo 32 razničnih strožnic in nobeni nisem še ničesar rekel glede vere. O tej stvari pa sem se "pravdal" z nadzornicama Jarow in Ruhala in z nuno-superintendentko, toda le valed tega, ker so me neprenehoma pestile in silile k spovedi — in za mojo dieto so odgovorne baš one. Takoj sem spoznal, da je nadzornica nekaj natvezila zdravniku, le da se izmaže iz te kaše. Saj ji nič ne zamerim, če danes laže, ker gre jutri lahko k spovedi in gospod ji bo grehe odpustil. Saj je duhovnik sam v to napolnil, da me morajo pod kakšno pretevo spraviti iz bolnišnice, da ne bi koga pogubil oziroma pohujšal . . .

(Dalje prihodnjik.)

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Jubilejno darilo

Knjigovodja Številka je prejel srebrni krožnik na dan svoje štiridesete obletnice pri tvrdki. Ko je zjutraj stopil v pisarno, je stalo darilo na njegovi mizi in ga je zelo presenetilo, kajti prepovedal si je vsakršno pozornost. Za svoje delo prejema denar, več ne zahteva, je rekel. Ne glede na to, da štirideset let službe ni noben poseben jubilej.

Toda kljub temu ni mogel preprečiti domačega slavlja, ki so mu ga pripravili tovariši. Prišel je celo šef tvrdke. Najprej se je opravičil Številki, da se je tudi lastništvo spomnilo njegovega štiridesetletnega delovanja in poslalo njega za slavnostnega govornika. Nu, štirideset let, je izjavil, je že službena doba, ki zasluži malo pozornosti tudi s strani lastništva tvrdke. Lastništvo bi bilo rado privedilo jubila-lantu na čast pojedino, toda se zaveda, da je jubilarit skromen človek, ki zameta takšne reči. Zato hoče kot tolmač lastnikov postaviti Številko samo za zgled marljivosti in poštvovalnosti. Mlajši naj se od njega uče! Na koncu je govornik poželel Številki še dolgo let zdravja in duševne kreposti, kar ne bo v korist samo jubilarantu, ampak tudi tvrdki, pri kateri je v službi.

Ves čas tega improviziranega slavlja je stal Številka ob mizi, na katero se je opiral s komolci, kakor da mu je mučno sedeti na stolu, ki je stal prazen poleg njegove. Iz tega položaja si je tipkari- ca fantazirala trditve, da je bil knjigovodja zelo ginjen. Nekateri tovariši pa so sodili drugače. Njegovo držo pri mizi so si razlagali kot jezo in bes. Kaj-ti Številka ni bil prijatelj laskavih besed, kot mož svoje stroke je bil strogo stvaren človek — in to, so menili starejši uradniki, bi bilo moralo tudi lastništvo upoštevati, ko se je pridružio jubilejnemu slavlju . . .

Prav tista tipkari- ca, ki je trdila, da je Številka ginjen, je dobila nalog, naj odnese srebrni krožnik z mize knjigovodje, kajti Številka je vsakokrat, ko se mu je pogled ustavljal na njem, jezno zapihal. In tako se je zgodilo, da so krožnik, do vrha obložen s sadjem, odnesli v posve-tovalnico ter ga postavili tam na zeleno mizo.

Do večera je ostalo vse tako, kakor je bilo zjutraj po jubileju. Številka ni sprejemal nobenih čestitk, pomakal je pero v črninik in pisal številke kakor vsak dan v določene razpredelnice. Bil je dobre volje, kakor da je pozabil jutranji dogodek. Ko je zvečer snemal s klina svojo suktnjo, je bil že popolnoma pozabil na jubilejni dar.

Ko pa se je ozrl po mizi, je videl, da krožnik še vedno stoji tam, kamor so ga bili postavili dopoldne. Kaj bi z njim? Goto-vo je zelo težak! si je rekel. Toda ko ga je potežkal, se je uveril, da ni tako zelo težak, kakor si je predstavljal in ga je zavil v papir. Na tihem si je pri tem želel, da bi se spremenil vsaj v pepelnik . . .

Številka je bil namreč sam-skega stanu in je v tem položaju odstranil iz svojega stanovanja vse odvisne predmete. Njegov največji ponos je bila krasna zbirka metuljev in obširna literaturna o njih. Za "kramo" ni imel smisla. In srebrni krožnik je nedvomno spadal med "kramo".

Ko je bil že na polovici pota proti domu, mu je šinilo v glavo, da je svoji sestri obljubil, da jo obišče. Že pred enim tednom ga

je klicala po telefonu in ga vabila na svoj dom. Takšni sliski niso bili Številki nič kaj posebno pri srcu, tem manj, ker imela sestra tri otroke, ki so ggnali silen vršč, kadar je stric knjigovodja v hišo. Ampak kaj je mogel za to! Srebrni krožnik je postajal vrhu tega vsakem koraku težji in v strah z obiskom je videl Številka obrodilo priliko, da se ga izmami.

Nastopil je torej pot po stopnicah v tretje nadstropje, kje je stanovala njegova sestra. Voj se mu je zdel pri vsaki stopnici težji. Bil pa je Številka tudi pošteno lačen in sestra mu gotovo pripravila — o tem bil prepričan — slabo jedo. Saj danes je kazalo, kda da se je ves svet zarotil proti njemu!

Odprla mu je nečakanja v pisarničnem oplačilu. Iz kuhinje Številki udaril v nos prijeten vonj po jedi in ko je odšel suktnjo, je videl, da visi na mizi njih vse polno moških in ženskih plaščev.

"Kaj pa imate danes, da vse tako slavnostno?" je vprašal nečakanjo.

"Dragi striček, mama ni v dan stara petdeset let!" se je ozirala šegava deklica. "Več smo čakali, kaj boš storil ti, boš prišel ali ne. Kaj pa si prinesel?" je potem radovedno otipavala zavoj.

Številka si je skrbno pogledvil samoznico pred zrcalom odvrnil:

"Kaj sem ji kupil? Boš se dela!"

In mahoma ga je obšla do- volja, kajti videl je, da je upni bil izvrstno priloznost, da se nebi svojega srebrnega krožnika s sadjem. O, saj si ni taj- da je njegova sestra za vsa petdesetletnico zaslužila takšno darilo! Ampak zakaj mu ni nič če povedal, da je danes sta- petdeset let?

Deklica je spremila strica sobo, kjer je Številka sestri stital, ona pa ga je prisrčno ljubila na obe lici. Ko je položila zavoj na mizo, se je iztegnel nebroj vratov in izbuljilo nek- to oč.

"Poglejte, jooj . . ."

Sestra je dvignila s srebr- ga krožnika krasno breskev, pod nje pa je potegnula nov me- cat tisočak.

"Mamica!" je zavpila hč., li vidiš, kaj ti je striček pri- sel?"

In sestra je potegnila iz- sadja še štiri takšne breskve. Gosti so bili tako zavreči, so se sesedli. Z enim mahom postal Številka predmet naj- čjega spoštovanja in vsi so se čali, da slišijo, kaj poreče.

"Dragi moj, ljubi moj brat, je hlipnila sestra. Solze hvat- nosti so ji zalile oči.

Vsi so bili ginjeni, ko se vrgla Številki okoli vratu. On je branil, češ da ni zaslužil ga, ona pa ga je poljubovala kakor da je iz uma.

Po dolgi zadregi je Številka presekal mučno tišino z besedami:

"Saj ne prinašam običajno rilo . . . Ampak kadar kaj ne- nesem, se že tako odredim, se ne spravim pred drugimi slabo luč . . ."

POZOR, ROJAKI!

Tem potom iščem sina Willi Demšarja, nazadnje se je nahajal Butte, Mont., leta 1926 in od časa nisem več čul o njem. Prosim, če kdo ve za njega naj me naznani, ako bo pa sam čital to naj se javi nemudoma svojememu na naslov: Blaf Demšar, R.R. Chekoepe-Pittsburg, Kans. —

Charles Shega, (Nopeming, Minn.):

Dogodki bolnega delavca od leta 1930

(Nadaljevanje)

Kmalu potem sem začel bolj bljuvati in moja teža je šla naglo dol. In spet je hodila k meni nuna. S seboj je imela angleški katoliški list, češ, ako ga mi ne moremo pridobiti, ga bo časopis. Tako mi ga nosijo že več ko dva meseca. Ona prihaja vsak dan in me obgovarja. Nekeč je prišla baš ko sem se po bljuvanju slabo počutil. Sedel sem na postelji in ko je odprla vrata, sem si z roko popravil lase. Pošalila se je, da mi mislija, da ji bom salutiral, pa sem odvrnil, da nisem fašist, temveč antifašist. Odšla je.

Prišel je mesec avgust. V meni se nič ne ustavi, kar zaužijem, vse gre nazaj. Spet me je dr. Struble peljal v duluthsko kliniko in ponovil zdravljenje, po-poldne ob dveh pa me je prijeljal

nazaj v bolnišnico. Par dni pozneje sem rekel dr. Mainu, naj vendar kaj ukrene, ker se v meni nič ne ustavi. Bodo poskusili. Začetkom septembra grem spet z dr. Strublem v kliniko, da me injektira proti bljuvanju. To je pomagalo le za en dan. Dne 3. septembra so mi izpraznili želoček in čreva. Ob osmih zjutraj so me poklicali v prvo nadstropje, da vzamejo sliko z x-zarkli. V sobi je bila bolničarka in ena nuna. Zdravnika še ni, naj se vsem. Ko pride, mi dajo obličico neke tekočine, on me preiskuje dolgo, nakar me pripravi in vzame slike, ne eno, ampak štiri. Tisti dan nicem dobil zajtrka ne obeda, ob dveh pa so vzeli še eno sliko. Naslednji dan so vse to ponovili: dali so mi o-bličico tekočine in vzeli dve sliki, eno dopoldne in eno popoldne.

Tisto poročilo je izkazovalo, da imam v želočku kakor dolar velik ulcer oziroma uljasa. Dali me bodo na dieto. Saj sem jo imel v Nopemingu sedem mesecev. Užival bom le mleko in smetano. Ampak mleka že par mesecev ne preneam, ker gre vse nazaj. Pokušali bodo z zdravili. Dobil sem dve tableti, vsako drugačno, ker pa sem že v Nopemingu dobival take tablete, jli nočem vzeti. Naslednji dan me je zdravnik vprašal, zakaj nočem tableto. Jemal sem jih sedem mesecev, pa ni nič pomagalo. Ali hočem na operacijo? Ako ni druge pomoči, da predlagajo na seji zdravnikov v Nopemingu. Dva dni pozneje: Kaj so sklenili na seji? Da sem preslab za operacijo. Zakaj me niso operirali, dokler sem tehtal dve sto

funtov? Ze prej sem si preskrbel vožnjo in mu povedal, da grem prihodni teden ven. Dejal je, da gre čez dva dni spet na zdravniško posvetovanje in bo predlagal operacijo na svojo odgovornost, kar sem pripravljen podpisati. "Tvoje življenje ni vredno pet centov, čim se vležeš na operacijsko mizo," je dejal. Rajše umrem na tisti mizi, kakor pa da bi od gladi umiral, kajti niti voda se več ne ustavi v meni. Odšel je.

Angleški vojaki se vežbajo v streljanju na manevrih v bližini Hongkonga, angleške trdnjave na Daljnem vzhodu.